

UDK: 796(091)

Dragan Martinović,
Dragan Branković,
Vladimir Živanović
Učiteljski fakultet Beograd

OPŠTI POGLEDI NA ISTORIJSKI RAZVOJ FIZIČKE KULTURE I FIZIČKOG VASPITANJA

UVOD

Svaka ljudska delatnost, pa i fizičko vaspitanje ima korene, odnosno genezu nastanka i razvoja. Čovek je tokom evolucije bio prinuđen da se svakodnevno kreće u borbi za opstanak. Kretanje je predstavljalo i služenje različitim oruđima i oružjima. Kretanje i motorička aktivnost igrali su presudnu ulogu u rešavanju egzistencijalnih potreba i problema ljudi. Fizičke – psihofizičke - motoričke sposobnosti čoveka su uz druge sposobnosti imale dominantno mesto u životu. One su u značajnoj meri određivale kvalitet njegovih aktivnosti i kvaliteta života.

U početnom periodu ljudskog razvoja dominantno mesto imali su instinkti, koji su bili u funkciji opstanaka. Ljudi su se borili, branili i napadali. U tome su bili manje ili više uspešni.

Dugo je vremena moralo da prođe u sazrevanju svesti o tome da se i rukovanje oruđima i oružjima može učiti i usavršavati, tj. da se usmerenim razvijanjem kretanja može steći prednost u odnosu na druge, i da od učenja kretanja može biti velikih koristi. Još više vremena je trebalo da prođe da se shvati da je fizičko vežbanje pre svega u funkciji zdravlja i uspešne radne aktivnosti, da je sastavni deo odmora koji ljudima daje novu snagu i elan za rad, i da mora da bude sastavni deo života dece i omladine.

Znači, fizičko vežbanje je u dugom nizu godina i vekova bilo sastavni deo osposobljavanja ljudi da sopstvenim fizičkim sposobnostima ili sposobnostima drugih budu moćniji od drugih, da opstanu u sukobima i budu nosioci u određenoj meri državne i društvene moći.

Fizičke sposobnosti (snaga, brzina, izdržljivost, spretnost) omogućile su mnogim ljudima da budu produktivni u mnogim radnim procesima, pre svega u fizičkim i onim poslovima u kojima su čovek i mašina činili spregnuti sistem. U mnogim privrednim poslovima prednost su imali zdravi i snažni radnici. Intelektualni poslovi, koji zahtevaju takođe veliki napor, uspešnije su obavljali ukoliko su se ljudi bavili vežbanjem, jer im je ono davalo novu snagu i energiju u rešavanju najrazličitijih problema.

Uviđajući značaj fizičkih sposobnosti ljudi, došlo se do momenta kada se njihovom izgrađivanju i održavanju prišlo planski i sa određenim ciljem.

Isti je slučaj i sa razvojem motorike čoveka. Usavršavanje kretanja, smišljanje novih kretanja je sastavni deo stvaralaštva čoveka. Moguće je, na primer, postaviti pitanje: da li su virtuoзна, složena gimnastička vežbanja na spravama, nastala radi razvijanja fizičkih sposobnosti čoveka ili su razvijena na temelju sposobnih pojedinaca koji su se u njih uključivali?

Dostignuća u vežbanju, motorička efikasnost, obučenost veštinama, za mnoge su bili vid stvaralaštva koji se mogao upotrebiti za zabavu, razonodu zainteresovanog naroda (publike), kao i zadovoljenje potrebe za uspehom, ili naročitih interesa prilikom posmatranja takmičenja. I danas su mnogi pojedinci otuđeni od fizičkog vežbanja (ne vežbaju ili nemaju priliku da vežbaju), ali su zainteresovani za rezultate stvaralaštva i dostignuća u vežbanju.

Ovi oblici fizičke kulture su značajni, ali nemaju smisao fizičkog vaspitanja, koji se isključivo odnosi na uključenost subjekata u proces vežbanja.

Fizičko vaspitanje je proces koji se može odvojiti i bez posmatrača, dok sport gubi smisao bez prisustva, makar i minimalnog broja prisutnih ili udaljenih gledalaca.

Danas se sportska takmičenja putem televizijskih sistema prate, a da gledalac i nije na licu mesta. Takmičenja i događanja se prate i sa zakašnjenjem-naknadno (putem video snimka).

Bez obzira na to što se pomenuti upotrebnici oblici vežbanja ne mogu smatrati fizičkim vaspitanjem, neosporan je uticaj takmičenja i primenjenih veština u njima na njegov razvoj. Danas se mnogi sportovi primenjuju kao sredstva u fizičkom vaspitanju. Takođe, evidentan je propagandni značaj sporta, da se ljudi, deca i omladina uključuju u procese vežbanja, ali i znatnije aktiviraju u procesima fizičkog vaspitanja.

Na saznanjima da su u ratnim sukobima i proizvodnim poslovima fizičke moći bile značajne za postizanje uspeha, postupilo se organizovanom osposobljavanju ljudi putem fizičkog vežbanja. Iz tih procesa radalo se fizičko vaspitanje, koje je bilo primereno konkretnim društveno-ekonomskim uslovima. Ono ni u kom slučaju nije imalo funkciju, kakvu bi trebalo da ima ili kakvu ima u savremenom društvu.

Fizičko vaspitanje je u funkciji čoveka, ali i u funkciji državnih interesa i interesa vlasti. Sve ideje o uvođenju institucionalizovanog fizičkog vežbanja potiču iz vrha društvene piramide, državne vlasti, krugova koji su im bliski, uglednih i obrazovanih pojedinaca. Ideje o razvoju fizičkog vežbanja, fizičkog vaspitanja i sporta dobile su naročiti zamah u istoriji savremenog društva, gde prerastaju u sisteme i pokrete, koji su odigrali ili još igraju značajnu ulogu u celokupnoj kulturi.

Fizičko vaspitanje je u dosadašnjim periodima razvoja država i društva imalo pozitivnu ulogu. Organizaciono - plansko fizičko vežbanje, sa različitim često i ograničenim ciljevima, ukorenilo se u ljudsko društvo dobijajući različite dimenzije, što je zavisilo od konkretnih istorijskih uslova i različitih potreba države i društva.

Od ciljeva usmerenih da posluže potrebama „drugih“ izvan neposrednih, konkretnih potreba pojedinaca (potrebama koje nisu uvek bile želja ni interes pojedinca) došlo se do takvog stepena razvoja, da je u prvi plan, od više funkcija fizičkog vaspitanja, na prvo mesto došla ona koja se odnosi na zadovoljenje ličnih potreba ljudi, a pre svega dece i omladine za telesnim kretanjem - vežbanjem. Od dirigovanog oblika uticanja na ljude putem fizičkog vežbanja (vežbanje u vojsci i nekim organizacijama fizičke kulture koje su fizičko vežbanje, pre svega, stavljale u funkciju odbrambenih i drugih sposobnosti naroda i države), došlo se do takvog pristupa i oblika fizičkog vežbanja u fizičkom vaspitanju, čiji su vaspitno-obrazovni uticaji usmereni ka potrebama i interesima ličnosti u duhu humanizma.

Savremena civilizacija i uslovi života diktirani tehnološkim razvojem učinili su da fizičko vaspitanje dece i omladine postane neophodan činilac njihovog fizičkog razvoja.

Sve veća hipokinezija ne samo odraslih, već i dece i omladine nosi štetne posledice te se kompenzuje planskim, organizovanim, telesnim kretanjem-vežbanjem koje je normativno regulisano. Vežbanje je preventiva bolesti ne kretanja u koje se ubrajaju srčane tegobe, gojaznost i drugi organski poremećaji, kao i psihološki poput anksioznosti, neuroza i dr.

Fizičko vaspitanje se najčešće odvija u okviru prosvetnih i drugih obrazovno-vaspitnih institucija. Ono se inicira, planira i sprovodi od strane društvenih, državnih i drugih subjekata, na osnovu formirane svesti o neophodnosti fizičke aktivnosti ljudi, naročito dece i omladine. Fizičko vaspitanje je delatnost koja je nastala u jednom trenutku razvitka društvenih potreba, razvijala se, i dostigla nivo na kome se danas nalazi. Status fizičkog vaspitanja u savremenim uslovima uslovljen je objektivnim stepenom društvenog razvoja, ali i stepenom pojedinačne i kolektivne svesti o njegovom značaju za državu, društvo i pojedinca. Jedno je sigurno, i dalje će se razvijati u skladu sa potrebama ljudi i uslovima života.

FIZIČKA KULTURA U PRVOBITNOJ ZAJEDNICI I RODOVSKOM DRUŠTVU

U ovoj fazi ljudskog društva u životu ljudi naročiti značaj su imali instikti za samoodržanjem i produžetkom vrste. Borba za život i težnja za produženjem vrste su dva osnovna pokretača u celom organskom svetu. Ljudi su radili kolektivno u rodovskim zajednicama i tako pribavljali hranu i obezbeđivali i druge uslove za život.

Ljudi su vaspitavani kroz proces rada i kroz igru. Deca su rano uključivana u lov i druge raznovrsne poslove putem kojih su se osposobljavala za život. U slobodnom vremenu su deca elemente rada primenjivala u vidu igre. Bacanja i gađanja su sigurno bili sadržaji prvobitnih igara što je posledica bacanja predmeta kao oružja koja su primenjivana u lovu. Kako su usavršavana oružja za lov i oruđa za rad, usavršavala su se i kretanja u igrama.

Karakteristika ovog razdoblja je i primitivna podela rada prema polnim osobenostima. Dečaci su se osposobljavali za lov, ribolov, gajenje stoke, obradu zemlje, verovatno i za borbu, jer je sukoba između plemena bilo, a devojčice za kućne poslove.

Vremenom usled razvoja oruđa za rad i sredstava za proizvodnju, dolazi i do složenije podele rada. Vaspitni rad obogaćuje se novim sadržajima i običajima. Pored pripreme za svakodnevnu radnu aktivnost pojedinci se upoznaju sa verskim običajima, društvenim životom, ratničkim veštinama i tradicijom roda. Stariji i iskusni pojedinci se izdvajaju i počinju isključivo da se bave vaspitanjem.

Fizičko vaspitanje u nekom organizovanom i planskom vidu sa određenim ciljem i zadacima nije ni bilo.

FIZIČKA KULTURA U ROBOVLASNIČKOM DRUŠTVU

Raspad rodovskog društva uslovljen je razvojem sredstava za proizvodnju, pojavom viška proizvoda i prisvajanjem zemlje od strane pojedinaca. Privatna svojina tražila je i zaštitu, pa dolazi i do formiranja primitivnog državnog aparata u kome je značajnu ulogu imala i primena sile, pre svega od strane vojnih formacija. Ljudski sukobi postali su ne samo širi, već i kvalitativno produbljeniji. Vladajuća klasa upravlja državom, poseduje sredstva za proizvodnju i robove koje koristi u razne svrhe. Robovi su „oruđa za rad koja govore“.

Za ovaj period je sa klasnog stanovišta karakterističan prvi dualizam u obrazovanju. Vaspitanje je planska aktivnost usmerena određenom vaspitnom cilju, ali samo kod klase robovlasnika. Deca robova su se za život osposobljavala kroz samu životnu praksu.

Za **Egipat** je karakteristično da su se telesna vežbanja kao sredstvo fizičkog vaspitanja koristila već pre 5000 godina. Primenjivano je trčanje, bacanje koplja i bumeranga, boračke veštine sa palicama, plivanje i veslanje. Sva vežbanja su bila naročito značajna za mušku omladinu i bila su sastavni deo vojnog osposobljavanja.

U **Kini** je osnove fizičkog vaspitanja postavio car Hoang Ti 2698. godine pre naše ere. Fizičko vaspitanje dobija naročiti značaj za vreme učitelja i filozofa Kon-Fu-Či-a, rođenog 551. godine pre naše ere. On je preporučivao vežbe za pravilno držanje tela i za pravilan rad unutrašnjih organa. Popularno je bilo zdravstveno kupanje kombinovano sa fizičkim vežbama. Smatra se da je to preteča medicinske, terapijske gimnastike.

U **Indiji** je pod uticajem bramanske religije, izložene svetim knjigama, preporučivan asketizam. Asketizam se javlja u vreme raspadanja plemenskih zajednica, a uzrokovan je osećajem nesigurnosti, dezorijentacije i straha. U fizičkom vežbanju asketizam se manifestovao kroz jogu, koja je verovatno stara koliko i sama kultura Indije. „Da bi se čovek oslobodio ropstva, on je morao u prvome redu osposobiti svoju svest radi sprovođenja apsolutne kontrole nad svojom ličnošću, što je omogućivalo rešavanje postavljenih zadataka. Vekovno osposobljavanje za vladanje sobom iznedrilo je razne sisteme joga, a mnogi se sa uspehom primenjuju i danas.“¹

U **Grčkoj** je fizičko vaspitanje bilo sastavni deo harmoničnog razvoja svih fizičkih i psihičkih karakteristika čoveka. Ono je povezano sa ostalim kulturnim oblicima, kao što su: poezija, muzika, slikarstvo, vajarstvo, arhitektura, filozofija, politika, a posebno sa oblicima moralnog ponašanja. Svi oblici kulture i fizičke kulture razvijali su se u atmosferi agonističke aktivnosti koja je predstavljala osnovni izvor slave. Svoj najjači izraz nalazila je agonska volja u pravoj agonistici, tj. u stadionskim, hipodromskim, muzičkim nadmetanjima i velikim narodnim svetkovinama u Olimpiji, Delfima, na Istmu, i u Nemeji. Pobjeda u tim nadmetanjima smatrana je vrhuncem zemaljske sreće, jer je pobjedniku obezbeđivala ono što je bio životni ideal svakog Helena: biti predmet divljenja za života i predmet slavljenja posle smrti. Po

¹ Puljo, J.: „Joga za svakoga“, Beograd, 1966. str. 13-19.

Ciceronovim rečima olimpijska pobeda važila je za Helena gotovo više nego rimskom vojskovođi trijumf.²

Posle grčko - persijskih ratova, kada su Grci odbranili svoju slobodu pobedivši Persijance, pogotovu u bitkama na Maratonu (490. p. n. e.) i Salaminu (480. p. n. e.), od svih Grčkih država došla je do najvećeg uspeha Atina, a posle peloponeskog rata (431-404. p. n. e.), Sparta. U Sparti je, kao tipičnoj državi vojne diktature, državi helotskih pobuda i čestih ratovanja, politika tražila snažne, dobro razvijene i spremne ratnike, kao i zdrave očeve porodica. Ona je tražila ratnike koji će štititi interese aristokratije, sa uspehom voditi osvajačke ratove a istovremeno obezbediti vlast malom broju brodovlasnika nad porobljenim narodima. Vaspitanje se ograničavalo na moralno i fizičko vaspitanje. Vežbe su bile vojničkog karaktera, učilo se poštovanje zakona i starijih. Cenili su se otpornost, izdržljivost i borbenost. Korišćene su surove metode i sredstva vaspitanja kao: šibanje, glad, oskudna odeća, loši uslovi stanovanja i drugo. Koliko se cenila fizička sposobnost zaključuje se i po tome što su degradirali nedovoljno razvijenu decu i decu sa nedostacima. Normalno razvijena deca vaspitavala su se u porodici do navršene sedme godine. Od navršene 7. pa do navršene 18. godine vaspitavani su u državnim ustanovama, gde su pripremani za vojnički život. Važno vaspitno sredstvo je bio pentatlon (petoboj): trčanje, skakanje, rvanje, bacanje diska i koplja.

Posebna pažnja posvećivana je pevanju borbenih pesama i himni. Čitanju, pisanju i ostalim znanjima nije se posvećivala naročita pažnja. Devojke nisu vaspitavane u državnim ustanovama, ali im je vaspitanje bilo pod državnom kontrolom. I one su se bavile fizičkim i vojničkim vežbanjem, kao i pevanjem borbenih pesama. Osposobljavane su za odbranu gradova, dok su muškarci bili na osvajanjima.

Za razliku od Sparte, Atina je bila država robovlasničke demokratije, zemlja razvijene trgovine, kulture i politike. Mladi Atinjani su, pored vojničkog vaspitanja u kome je značajno mesto imalo fizičko vaspitanje, sa ciljem da se dobije lep i snažan čovek, dobijali znanja iz filozofije, umetnosti, trgovine i politike. U delu „Država“ Platon iznosi stav da svaki pojedinac koji se bavi naukom ili drugom duhovnom aktivnošću mora da upražnjava gimnastiku. Naglašava da se onaj koji pažljivo neguje svoje telo obavezno mora baviti muzikom i obrazovanjem, ako s pravom želi da se naziva plemenitim. Po njegovom tvrđenju, teže je izabrati učitelja za telo nego za bilo koji intelektualni predmet, jer je osnovni zadatak učitelja za telo formiranje karaktera pomoću pokreta.

Sparta je imala drugačiju društveno - ekonomsku strukturu od Atine, što je uslovlilo drugačije vaspitanje. Ali se i u jednoj i drugoj državi zapaža: da je vaspitanje u službi vladajuće klase i da mu je cilj održavanje klasnog gospodstva i oslobađanje vladajuće klase proizvodnog rada, čime su stvoreni uslovi da se fizičko vežbanje odvoji od materijalne proizvodnje.

² Đurić, D.: „Helenska agonistika i likovne umetnosti“, Beograd, 1941, str. 10.

Na taj način nekada važni pokreti za opstanak gube svoj značaj, ali ih ljudi ne napuštaju, već ih prilagođavaju novim potrebama. Oni kretanje koriste u procesu sticanja ratnih vještina, što ukazuje na to da fizičko vežbanje postaje zavisno od politike vladajuće klase.

FIZIČKA KULTURA U FEUDALNOM DRUŠTVU

Feudalni društveni poredak se vezuje za srednji vek, čiji se period računa od propasti zapadnog Rimskog carstva u 5. veku pa do ili oko Francuske revolucije 1789. godine, odnosno kraja 18 veka. Prema nekima, srednji vek traje do pada Carigrada 1543. godine, ili do pronalaska Amerike 1517.

Osnovna karakteristika ove društveno-ekonomske formacije je vladavina plemstva i sveštenstva koji imaju većinu imovine i žive od rada seljaka i kmetova. Primarna feudalna snaga je crkva koja se bori za političku i ekonomsku prevlast. Antički ideal o skladnosti tela i duše crkva nastoji da zameni brigom za dušu. Traži se zapostavljanje tela jer je ono zatvor za dušu. Crkva je propagirala asketizam kao osnovnu vrednost. Iz tih razloga je vaspitanje bilo jednostrano. Fizičkom vaspitanju se ne posvećuje gotovo nikakva pažnja. Na fizičko vežbanje obraća pažnju samo plemstvo, kome je fizička sposobnost bila potrebna u borbi protiv drugih feudalaca, ali i seljaka i građanskog staleža koji je počeo da jača sa jačanjem zanatstva i manufakturne proizvodnje. Cilj ovog staleža je bio da se dobije snažan riter, vitez sposoban za borbu i osvajanje. Viteški način života nije podrazumevao gotovo nikakav rad. Plemići su imali poseban način vaspitanja. Do sedme godine deca viteza živela su u porodici kod roditelja, a od sedme do četrnaeste godine na dvoru vlastelina. Obavljali su dužnost paža kod vlastelinove gospođe učeći se plemićkom životu, lepom ponašanju i društvenim igrama. Sa 14 godina postaju štitonoše vlastelina i sa njima učestvuju na viteškim turnirima i borbama.

Glavni sadržaj vaspitanja predstavlja sedam viteških vještina (septem artes probitates): jahanje, plivanje, bacanje koplja, mačevanje, lov, šah i vežbe u sastavljanju stihova. U 21. godini svečanim obredom postajali su vitezi. Deca seljaka nisu imala mogućnosti za obrazovanje. Nedeljom su učili molitve i crkvene pesme, veronauku, osnove čitanja i pisanja. Deca gradskog stanovništva, zanatlija i trgovaca u početku su se vaspitavala u porodici. Mogli su da posećuju i bolje škole pod uslovom da prihvate svešteničko zvanje. U periodu rušenja feudalnog poredka pojavljuju se škole sa svestranijim obrazovanjem, jer je to zahtevalo sve razvijenije zanatstvo, proizvodnju i trgovinu. U gradovima se otvaraju cehovske, esnafske, tj. staleške škole. Ove škole se postepeno odvajaju od crkve i dobijaju sve više svetovni karakter.

Dok su se najpre vaspitanjem bavili sveštenici i skolastičari u duhu teologije, od 14 do 17 veka pojavljuju se kao učitelji i svetovna lica, poznati humanisti koji su tražili da se čovek vaspitava za sadašnjicu i za ovozemaljski svet. Tražili su da ljudi imaju slobodan i radostan život. Vaspitanje humanista zahtevalo je svesnu disciplinu i nove metode u školama radi formiranja znanja na bazi samostalnog mišljenja i zaključivanja. U ovom periodu isticane su potrebe za fizičkim vaspitanjem. Zahtevi su bili sve češći i

energičniji. Fansoa Rable u svom delu „Gargantua i Pantagruel“ ističe važnost zdravlja, fizičkog vežbanja, prirodnost pokreta i brigu za fizički razvoj. Vaspitanje treba da se zasniva na zdravom načinu života, na ravnoteži umnog rada i odmora i na raznovrsnim i interesantnim fizičkim vežbama. Slične misli nalazimo i kod Mišela Montenja, koji je isticao:

„Ne vaspitavamo ni dušu, ne vaspitavamo ni telo, već čoveka“. Ističe, da je pomoću vežbanja potrebno obezbediti otpornost tela, jer će, u suprotnom, duh podleći naporima.

U crkvenim i svetovnim školama tog vremena ne može se još govoriti o fizičkom vaspitanju. Fizičko vaspitanje širokih slojeva se razvija stihijski, ali se već pojavljuju prvi organizovani oblici takmičenja i igara koja se održavaju na crkvenim saborima, vašarima i sajmovima.

U doba feudalizma fizičkom vaspitanju se poklanja manja pažnja nego u ranijoj etapi i da ono dobija pored klasnog i staleški karakter.

FIZIČKA KULTURA U KAPITALISTIČKOM (GRAĐANSKOM) DRUŠTVU

Jačanje građanskog staleža, zanatlija, trgovaca, razvojem proizvodnje i ekonomske moći, dovodi do toga da su ovi slojevi težili i osvajanju političke moći, što im je i uspelo nizom buržoaskih revolucija koje su pokrenule točak istorije ka daljem razvoju društva. Za ovaj period je vezana i takozvana industrijska revolucija, koja je uvođenjem savremenijih mašina doprinela naglom razvoju proizvodnje i gušenju manufakturne proizvodnje. Uprkos napretku nauke i tehnologije, u pojedinim fazama razvoja kapitalističkog društva, javljaju se mnoge protivrečnosti i krize. U pojedinim fazama razvoja javlja se siromaštvo i ekonomske krize, praćene velikim brojem ratnih sukoba do eskalacija u svetske ratove. Osnovno obeležje kapitalističkog društva je težnja ka ekonomskoj moći.

Uporedo sa razvojem kapitalističkih društvenih odnosa jačao je značaj fizičke kulture i njenog doprinosa osposobljavanju čoveka za produktivan rad i vojne potrebe u sklopu postojećih različitih politika društva i država u svetskim okvirima.

Karakteristično je pojavljivanje nacionalnih sistema fizičke kulture: Nemački gimnastički sistem, Švedski gimnastički sistem, Češki - Sokolski gimnastički sistem. Koliko su svi navedeni sistemi bili u funkciji građana, toliko su bili i u funkciji različitih interesa država u kojima su se pojavljivali. Osnovna uloga je bila osposobljavanje ljudi za život, rad i borbene potrebe.

U savremenim kapitalističkim društvima poklanja se određena pažnja fizičkoj kulturi gde su jasno razgraničene funkcije fizičkog vaspitanja, rekreacije, amaterskog i profesionalnog sporta.

ZAKLJUČAK

Savremena civilizacija i njene tekovine nisu fizičko vaspitanje potisnuli u drugi plan. Naprotiv, ono je aktuelizovano i stavljeno u funkciju raznovrsnih potreba društva, državnih zajednica, društvenih slojeva, društvenih grupa, porodice i pojedinca.

Nije ni malo jednostavno, koncentrisano izložiti istorijski put razvoja fizičke kulture i fizičkog vaspitanja. Istoriju čine događaji i faktografija društvenog života. U najgrubljem se može sagledati uloga fizičke kulture kroz njihovu funkciju u pojedinim društveno-ekonomskim formacijama. Može se govoriti o društvenoj uslovljenosti fizičke kulture uopšte i fizičkog vaspitanja posebno.

Fizičko vaspitanje je stručna delatnost od egzistencijalnog značaja. Ono je u funkciji razvoja čoveka od deteta do odrasle zrele ličnosti, koja ima svoje mesto i ulogu u društvu.

LITERATURA

1. Višnjić, D., Martinović, D.(2005): Metodika fizičkog vaspitanja, Učiteljski Fakultet, Beograd.
2. Vlahos, J., Mitropolit Nafpaktosa i Sv. Vlasija (2006): Ljudsko tijelo, askeza i sport, Vidoslov, Srpski sabor dveri, Trebinje
3. Đurić, D., (1941): Helenska agonistička i likovne umetnosti, Beograd
4. Ilić, S.(1978): Istorija fizičke kulture, NIP „Partizan“, Beograd
5. Leskošek, J.(1980): Teorija fizičke kulture, NIP „Partizan“, Beograd
6. Puljo, J. (1996): Joga za svakoga, Beograd
7. Tadej, O.(2002): Mir i radost u duhu svetom, Fine graf, Beograd

A GENERAL VIEW OF THE HISTORICAL DEVELOPMENT OF PHYSICAL CULTURE AND PHYSICAL EDUCATION

Physical education has emerged as a business development and developed the awareness that this is one of the necessary conditions of general human, biological, psychological and sociological progress. Physical education as an activity has remained subordinate to historical conditions and circumstances. It thrived for many years as part of the overall development of individual and social consciousness. Throughout the centuries, generations of people engaged in physical activities more or less freely, or involuntarily, with pleasure, and without him, but always with a purpose. Outlook on life, way of life and human needs have been changing with the development of human society. Patterns of development of a society, its changes in general also apply to the development of physical education. Need for physical education and the need for changes in physical education is one of its main characteristics. History has changed conceptual and ideological basis of physical education.

Key words: *physical education, physical education, aim, historical development.*